

publicari debent intra tres menses numerandos a die factæ sibi provisionis. *Communis* per expressa verba citatæ constitutionis sub § 7.

(95. Tale tempus currit etiam contra minorem xiv annorum, cum quo Papa dispensavit ad obtinendum beneficium, etiam data ignorantia ex parte minoris, quia decretum irritans, uti habet dicta constitutio Gregoriana, ligat etiam ignorantes, Parisius, lib. xi, q. 4, n. 62; Prosper de Augustino, in *addit. ad Quarant.*, in *Summa bullar.*, verb. *Beneficiorum resignatio et publicatio*, vers. *Tertio amplia*; La Croix, l. c., num. 1071; Ventriglia, l. c., num. 73; Barbosa, l. c., n. 188, ubi dicit id esse de communi sententia.

(96. Publicatio fieri debet in ecclesia cathedrali, et in beneficii ecclesia, seu ecclesiis, si in pluribus illud sit. Et si ecclesia sit ruralis, aut populo careat, debet fieri in cathedrali et in parochiali, intra cujus limites beneficium consistit. Et si locus bello, peste, aliisque manifestis periculis subiacet, debet fieri in cathedrali, et in proxima parochiali; et si aditus ad illas, aut ad utramvis minime sit securus, debet fieri in alia cathedrali viciniori. *Communis*, per verba expressa dictæ constitutionis, § 3.

(97. Ipsa publicatio debet fieri, dum frequens populus ad missarum solemnia convenit, palam omnibus litteras Apostolicas, earumve transumptum authenticum exhibendo, clara et intelligibili voce pronuntiando resignationem seu cessionem huiusmodi, ac beneficii qualitatem et invocationem nominatæ, et cognomina resignantis, et resignatarii, et exemplar omnium, quæ in publicatione facta sunt, in valvis supradictarum ecclesiarum affixum relinquendo. *Communis* per expressa verba dictæ constitutionis, § 2.

(98. Talis publicatio nequit fieri ante expeditionem litterarum, quia dicta constitutio mandat, publicationem esse faciendam cum litteris ipsis originalibus, vel cum earum transumpto. Sic Rota, in *una Vercellen. canonicatus*, 23 Jan. 1598, coram D. Corduba et in *Mediolanen. Beneficii*, 14 April. 1614, coram card. Sacrato, et doctores communiter. Fieri autem deberet, antequam capiatur possessio, ut notat La Croix, loc. cit., n. 1072; Ventriglia, loc. cit., n. 71, et videtur desiderare ipsa bulla, § 3. At ipse Ventriglia testatur, id non servari in praxi.

(99. Publicatio est facienda, etiamsi resignatio vel permutatio esset aliunde notoria, quia cum spectet ad formam, ut patet ex verbis bullæ, § 2: « Quod si quidquam prædictorum omnium omissum fuerit, » non potest per aliquam publicationem æquipollens seu æquivalens adimpleri, nec ab ea recedi potest sub prætextu causæ præ-existentis. Leg. *Cum hi* 8, § 11, ff. *De transactionibus*; Lotter., *De re benefic.*, lib. iii, quæst. 21, n. 2 et seq.; Gratian., *Discept. forens.*, cap. 596, n. 8 et 9; Leuren., loc. cit., qu. 783; Ventriglia, loc. cit., n. 78, et alii passim.

(100. Publicatio fieri potest per procuratorem, dummodo speciali mandato sit constitutus, Leurenus, loc. cit., q. 799; La Croix, loc. cit., n. 1077; Parisius, et alii passim.

(101. Item fieri potest etiam per ipsum resignantem. Leurenus, loc. cit., quæst. 800, cum Rota, Lotter., *ibi citatis*; La Croix, loc. cit., n. 1077, et alii.

(102. Ordinarii omnes, etiam cardinales, ac legati, etiam de Latere, si non admittant vel rejiciant intra mensem resignationes vel permutationes in suis manibus factas, sunt privati, ea vice potestate disponendi de ipsis beneficiis, et totalis potestas eo ipso devolvitur ad Sedem Apostolicam, a qua huiusmodi beneficia concedenda erunt aliis idoneis, modo et forma prædictis. Sic expresse dicta constitutio § 7 et 8, et doctores communiter.

(103. Resignatarii et permutantes non facientes intra præscriptum tempus, et juxta indictam formam, publicationem resignationis vel permutationis, amittunt eo ipso dicta beneficia, et omnia jura ad illa, et redduntur inhabiles ad illa beneficia de novo obtinenda, ita ut eis non suffragetur Regula de annali et triennali, et ipsa beneficia censentur vacare in curia a die resignationis seu permutationis factæ, suntque reservata Papæ, ac possunt a quovis impetrari, exprimendo modum talis vacationis, ac nomen et cognomen tam resignantis quam resignatarii. Sic expresse dicta constitutio, § 5, et communis doctorum.

(104. Reservationes tamen pensionum, ac fructuum, et aliarum rerum quarumcunque factæ super dictis beneficiis a resignantibus remanent validæ, dummodo resignantes, in quorum favorem reservationes factæ sunt, possessionem eorumdem beneficiorum ab initio re ipsa dimiserint. Sic expresse dicta constitutio § 5 in fine, et doctores communiter.

(105. Impetrans beneficium sic vacatum ob neglectam publicationem, debet ipsam publicationem facere, et omnia alia præstare, quæ prior resignatarius negligens præstare debebat. Et si plures tale beneficium impetraverint, is præ omnibus debet illud obtinere, qui primus publicationem suæ impetrationis fecerit, et possessionem adeptus fuerit aut petierit, et omnia alia requisita adimpleverit, quamvis in data sit postremus et possessio ab alio in publicando negligentiore prius apprehensa fuerit, vel petita; sic expresse dicta constitutio § 5 circa finem.

(106. Impetrans beneficium vacans ob non factam publicationem a resignatario tenetur concludenter probare, neglectam esse dictam publicationem. Navar., *Summa bullar.*, tit. *De benefic. resignat. public.*, n. 29; Barbosa, loc. cit., n. 199; La Croix, loc. cit., n. 180; Leuren., loc. cit., q. 810; Ventriglia, loc. cit., n. 86, ubi testatur de communi. (107. Legitime autem impeditus non dicitur negligens, cum legitime impedito non currat tempus; impedimentum enim legitimum excusat a tali publicatione faciendâ, maxime si impeditus adhibuerit diligentias. Rota, dec. 282, part. ii, in noviss., Navar., *Summa*

bullar., part. i, tit. *De benefic. resignat. public.*; Verall., dec. 2, verb. *Impedimentum*; Ventriglia, loc. cit., n. 88; La Croix, loc. cit., n. 179, cum aliis ibi adductis; Leuren., loc. cit., q. 803 et 804, et alii passim.

(108. Publicatio facta probatur legitime ex instrumento, ubi notarius refert, se fuisse dictam publicationem in omnibus, et per omnia juxta formam constitutionis Gregorii XIII. Talis enim relatio sufficit, ut tenuit Rota, in *Coloniensi canonicatus S. Ursulae*, 26 April. 1627, coram D. Ubald., impressa per Vivian. post *Praxim jurisprætonatus*, dec. 52, n. 1; Parisius, lib. ii, q. 6, n. 51 et 63; Barbosa, loc. cit., n. 196, et alii.

(109. Et sufficit quod talis publicatio fiat summarie. Non enim necessarium est litteras provisionis sive Papæ, sive ordinarii, legere de verbo ad verbum, et per extensum, sed sufficit publicare summam dictarum litterarum, et illarum transumptum authenticum exhibere. Garcias, *De benefic.*, part. xi, c. 3, n. 290; Parisius, lib. xi, q. 6, n. 41; Ventriglia, loc. cit., n. 66; Barbosa, loc. cit., n. 196, ubi dat sequentem summariam formulam: (110. « Notum sit omnibus, quatenus N. resignat in manibus suæ Sanctitatis beneficium simplex ecclesiæ N. hujus civitatis, seu beneficium curatum loci de N. hujus diocesis, et de eo facta est gratia N. ut constat ex his bullis seu litteris Apostolicis, aut transumpto authentico, quas in manu habeo. »

(111. Supra allata constitutio Gregoriana quoad reservationes et permutationes beneficiorum coram ordinariis factas secundum aliquos non videtur esse usu recepta in pluribus locis, in quibus nunquam fit publicatio earum. Sic testatur Garcias, part. ii, *De benefic.*, c. 3, n. 289, de suis partibus, et signanter de suo episcopatu Abulensi, et Firrhien., loc. cit., n. 109, et Reiffenstuel, loc. cit., n. 135, id testantur de suis partibus Germaniæ. Flaminius tamen Parisius, lib. ii, quæst. 9, n. 7, ipsam esse ubique receptam. Et Ventriglia, loc. cit., n. 65, dicit, prædictam bullam in hac materia publicationis resignationum hodie prædicari. Et de facto sic servat praxis, et de stylo curiæ proceditur ad statutas in ea pœnas contra negligentes, ut sæpius diversis locis vidi.

(112. Quoad resignationes beneficiorum attendenda omnino est novissima dispositio fel. record. Summi Pontificis Benedicti XIV, in const. incip. *In sublimi*; in qua prohibet resignationem beneficiorum factam cum reservatione pensionis, et secreto pacto hanc extinguendi seu cessandi anticipata quadam summa conventæ pecuniæ. Imo quamvis non intervenisset contemporanee ad resignationem beneficii pactum extinctionis seu cassationis pensionis reservatæ, vult quod hæc obtineri non possit a Sede Apostolica, nisi post elapsos sex menses computandos a die captæ possessionis beneficii a resignatario, et aliter obtenta debeat Judicari ut subreptitia, irrita et nullius ro-

boris; et in ambobus casibus declarat, tam resignantem quam resignatarium totaliter decidisse ab omni jure dicti beneficii, et inhabiles ad quodcumque aliud obtinendum. Insuper ad præcludendum aditum omni fraudi, comprehendit in eadem constitutione cessionem utilitatis fructuum pensionis et extinctionem ejusdem pensionis factam intra dictos menses resignatario, aut alteri personæ, et etiam ultra dictum tempus, si præcesserit supradictum detestabile pactum.

(113. Resignationes cum reservatione pensionum, et pacto eas cassandi damnatæ et prohibitæ iterum declarantur ab eodem tom. II, const. 10, incip. *Ecclesiastica*.

(114. Resignationum fraudes ad eludendam Gregorii XIII constitutionem aperiuntur, nempe eæ sunt; 1. litterarum expeditio nimium protracta præsidio prorogationum et restitutionum ad publicandum. (115. 2. Iteratio *Præsentatæ* super una resignatione identidem captæ. (116. 3. Possessio et publicatio usque ad obitum resignantis dilata. (117. Idem, *ibid.*, qui, ad occurrendum dictis fraudibus confirmat in primis memoratam Gregor. XIII constitutionem, incip. *Humano vix judicio*, de publicandis intra certum tempus prædictarum resignationum gratiis et de capiendâ resignatorum beneficiorum possessione. Deinde inhibet notario datariæ, ne recipiat consensum super resignationibus, quoties mandata Procuræ habent datam anteriorem viii mensibus quoad Citramontanos, vel xii quoad resignantes ultra montes degentes. Item mandat signari supplicationem infra duos menses decurrendos a data rescripti. (118. Item decernit, ne primam quidem prorogationem amplius concedi, nisi docto de litteris expeditis: post primam autem, vel secundam ad summum prorogationem huiusmodi, alias posteriores prorogationes concedi vetat; in casu impedimenti saltem litteras executoribus vult esse præsentandas, relicta tamen facultate datario concedendi alias prorogationes justificato impedimento usque ad illius remotionem. (119. Tandem statuit pœnas per inobservantiam supradictorum incurrendas, et præsertim, quod ipsæ resignationum gratiæ, cum omnibus inde secutis, nullæ, irritæ, cassæ et inanes sint, et censeantur, perinde ac si nunquam admisæ fuissent. Et injungit datario, et aliis ad quos spectat, ut præsentium observantiam diligenter curent. Idem, *ibid.*

(120. * Beneficii permutatio, quæ fit coram ordinariis, interdum potest esse prohibita a constitut. S. Pii V, incip. *Officium*, in qua admittuntur quidem permutationes istæ, sed quæ sint canonicis sanctionibus consonæ; ex quo fit, ut cum vetitæ sint provisiones beneficii resignati factæ in favorem affinium et familiarium episcopi, sicut etiam resignantis, ita etiam censentur vetitæ permutationes beneficiorum, cum aliquis permutet beneficium suum pingue, et est jam effectæ ætatis cum altero, quod est tenue, et obtinetur, sive a suis, sive ab

episcopi consanguineis, vix enim credi potest ab ista permutatione fraudem abesse adeoque non est juxta canonicas sanctiones. *De synod. dioces.*, lib. XIII, cap. 24, § 10, nov. edit.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(121. Magna intercedit differentia conc. Trid. inter, et bullam Pianam quoad resignationem beneficii, ad cujus titulum fuit quis ordinatus, factam coram ordinario sine hac mentione. (122. Attento namque concilio Tridentino, irrita erat resignatio, et sic resignans beneficia haud amittebat. (123. At spectata bulla Piana, beneficium vacat, nec potest resignans ad illud redire, sed illud conferre debet non ordinarius, sed Papa, aut alius ordinario superior. Bene vero ordinarius in penam tenetur resignantem alere, incurritque praeterea suspensionem a collatione beneficiorum. Confer Parisium, *De resignat.*, l. II, q. 6, n. 41 et seq.; Boss., *De ordin. quoad titul. sacr.*, § 12, n. 56.

(124. Quod si agatur de resignatione mox dicti beneficii ita coram Summo Pontifice facta, resignatio erit nulla, minimeque resignans amittet beneficium ad tramites concilii Tridentini; nam bulla Piana nihil innovavit de tali resignatione facta coram Summo Pontifice; Bossius, *ubi supra*.

(125. Num facta dici queat mentio hęc, si facta fuerit per dictionem *Forsan*, vel similem dictionem dubitativam? Sacra congregatio Concilii interpres negativam sen-

RESOLUTIONES SACRARUM CONGREGATIONUM.

Lubet, quę sequuntur, expendere.

(1. Resolutiones sacr. congregationum furtive obtentę, et non expressa facti serie, non attenduntur. Rota, part. XIX, rec. dec. 102, a n. 15; Ursaya, *Miscellan. sac. et profan.* 1, litt. R, n. 94.

(2. Resolutiones sacr. congregationum non attenduntur, quando sunt in terminis diversis. Rota, dec. 1069 in fin., *cor. Emerix Jun.*; Ursaya, *loc. cit.*, n. 96.

(3. Resolutiones sacr. congregationum, si non publicentur, attendi non debent. Silveira, opusc. 2, *De declar. card.*, n. 8; Ursaya, *Miscellan. sac. et profan.* 1, litt. R, n. 97.

(4. Resolutiones ultimę sacr. congregat. pręvalent prioribus. Silveira, l. c., nu. 11; Pignat., t. I, consult. 107, n. 14.

(5. Resolutiones sacr. congregationum corruunt, corruente fundamento, sub quo emanarunt. Rota, part. XVII, recent., dec. 274, n. 11; Ursaya, l. c., n. 99.

(6. Resolutiones S. congr. dicuntur constituere rem judicatam. Rota, in *Tarentina Canonicatus*, 11 Dec. 1716, § *Unde, cor. Foscar.*; Ursaya, l. c., n. 100.

RESTITUTIO IN INTEGRUM.

SUMMARIUM.

1. Restituere in integrum generatim quid sit? —

tentiam tenuit in *Lancianen.*, 9 Februar. 1726. At Rota innixa stylo datarię affirmative respondit in *Corduben. Pręstimonii*, 27 Novemb. 1724, § *Objectum*, et in *confirmatoria*, 18 Martii 1726, § *Ita, coram clar. mem. Corio*, et in *Nuscana canonicatus*, 2 Julii 1735, § *Frustra*, et sequenti, et in *confirmatoria*, 14 Martii 1746, § 6, *coram bon. mem. vicecomite*, ubi sibi objicit mox dictam resolutionem sacrę congregationis concilii interpretis.

(126. Bulla Piana prohibens, ne episcopi conferant beneficia cor. ipsis resignata consanguineis, affinis et familiaribus, locum sibi non vindicat quoad beneficia, quę resignantur ex causa permutationis, quippe quia in hac resignationis specie totum operatur consensus permutantium, et ordinarius, recognita actus validitate, suum duntaxat consensum et auctoritatem interponit. Rota, in *Leodien. S. Scholasticę*, 3 Jul. 1744, § 14, *cor. bon. mem. Matthæio*, et Jul. 1749, § 11, *cor. bon. mem. vic.*

(127. Quoad beneficia juris patronatus multum interest, utrum resignatio facta sit nulatenus requisito consensu patronorum, an requisito et non obtento consensu hoc.

(128. Priori enim casu non est irrita ipso jure resignatio, sed irritanda est, ut firmant doctores allegati ab auctore, num. 24.

(129. At posteriori casu irrita ipso jure est resignatio, ut respondit Rot., in *Aurien. parochialis*, 25 Jan. 1753, § 8, et in *confirmatoria*, 26 Nov. ejusd. anni 1751, § 4, *cor. eminentiss. Bussio*.

(7. Resolutiones sacr. congr. faciunt jus, quando non sunt certis circumstantiis restrictę. Rota, in *Spoletana Paramentorum super Breve* 12 Jun. 1722, § *Quoniam usus, coram Crispotto*; Ursaya, *Miscellan. sac. et profan.* 1, litt. R, n. 29.

(8. Resolutiones sacr. congr. approbatę a Papa dicuntur constitutiones Apostolicę. Card. de Luca, *De regalibus*, disc. 32, n. 5; Ursaya, *Miscellan. sac. et profan.* 1, litt. R, n. 98.

(9. Resolutionibus etiam particularium congregationum deferendum est pro causis similibus, rationibus adductis a Rota, part. IV, tom. II, rec., dec. 215, a n. 5, et in *Placentina cathedralit.*, 22 Jun. 1703 in fin., *cor. Molin.*; Ursaya, *loc. cit.*, n. 101.

(10. Hic advertendum superest, quod illa particula, *Et amplius*, quę sæpe adducitur in fine dictarum resolutionum, denotat quod omnes eminentissimi cardinales in illis fuerunt concordēs, et quod cum materia seu causa de se clare pateat, non sit amplius proponenda. Sic Benedict. XIV, volum. 3, notific. 14.

2. Restitutio in specie quid sit? — 3. Ut restitutio in integrum concedatur, requiritur: primo, quod

actus ille, vel contractus, seu quasi contractus, ex quo gravis læsio sequitur, de jure fuerit validus. — 4. Secundo, requiritur, quod læsio illa sit gravis, seu magna et notabilis. — 5. Tertio, requiritur, quod læsio illa gravis acciderit dolo adversarii, vel inconsulta facilitate læsi, aut negligentia sui procuratoris ex actu vel contractu cum adversario gesto. — 6. Quarto, requiritur quod restitutio in integrum fiat ex justa causa. — 7. Beneficium restitutionis in integrum conceditur minoribus, si ex contractu vel alio actu notabiliter læsi aut decepti sunt. — 8. Restitutio in integrum conceditur minoribus utriusque sexus etiam si contractus, ex quo notabiliter sunt læsi celebratus sit cum concilio patris, tutoris vel curatoris. — 9. Item beneficium restitutionis in integrum conceditur ecclesię. — 10. Item beneficium restitutionis in integrum gaudent collegia clericorum, monasteria religiosorum, hospitalia auctoritate episcopi fundata, quin et confraternitates et congregationes. — 11. Item beneficium restitutionis in integrum gaudent Respublicę. — 12. Nomine republicę quę veniant. — 13. Item beneficium restitutionis in integrum conceditur minori læso contra minorem lædentem. — 14. Item conceditur Ecclesię læsę contra ecclesiã lædentem. — 15. Adducitur et solvitur instantia. — 16. Item beneficium restitutionis in integrum conceditur quandoque etiam majorennibus, si in ipsis, præter gravem læsionem, interveniat alia justa causa. — 17. Item beneficium restitutionis in integrum conceditur nedum ipsis principaliter læsis, sed etiam eorum hæredibus, et successoribus universalibus. — 18. Restitutio in integrum petenda est coram iudice illius contra quem petitur. — 19. Restitutio in integrum petenda est intra quadriennium. — 20. Quadriennium istud in restitutione minorum incipit currere a primo die xxvi anni inchoati, et durat usque ad annum xxix completum. — 21. In restitutione vero minorum, qui veniam ætatis impetrarunt, quadriennium incipit currere a die, quo venia ætatis obtenta et intimata fuit. — 22. In restitutione majorum xxv annis quadriennium incipit currere a tempore, quo læsio contingit, si non adsit justa causa absentię, vel aliud legitimum impedimentum. — 23. In restitutione Ecclesię vel republicę, quadriennium incipit currere a tempore factę læsionis. — 24. Quadriennium petendę restitutionis incipit currere non a die factę læsionis, sed a die habitę scientię de læsione. — 25. Adducitur et solvitur instantia. — 26. Tempus quadriennii concessum pro petendâ restitutione non currit juste impedito. — 27. Ecclesia est restituenda, in

(1. Restituere in integrum generatim loquendo idem est, ac in pristinum statum reponere, text. expresso, in l. *Cum salutatus* 1, cod. *De sententiam passis*, ibi: « Restituo te in integrum provincię tuę. Ut autem scias, quid sit in integrum restituere? honoribus et ordini tuo, et omnibus cæteris te restituo. » Et concordat l. *Quod si minor* 24, § 4, ff. *De minoribus*, ibi: « Restitutio autem ita faciendâ est, ut unusquisque in integrum jus suum recipiat. »

(2. Restitutio autem in specie accepta, est extraordinarium juris remedium, quo graviter læsus ex naturali æquitate per officium iudicis reducitur seu restituitur in pristinum statum, ac jus, in quo erat ante læsionem. Sic in re communis, l. *Utilitas* 1 cum sequentibus, ff. *De in integrum restitutionibus*, et in cap. *Requisivit* 1, c. *Cum venissent* 2, c. *Auditis* 3 cum sequentibus, *De in integrum restitutione*.

integrum etiam post lapsum quadriennium a die factę, et cognitę gravis læsionis computandum. dummodo tamen adsit aliqua gravis causa, ob quam superior beneficium restitutionis ei adhuc concedendum arbitretur, secus non. — 28. Assignantur justę causę, ob quas potest superior post lapsum quadriennium concedere restitutionem in integrum ecclesiis et aliis locis piis. — 29. Restitutio in integrum petita ordinarię suspenditur exsecutio sententię, nisi præsumptio malitię sit contra petentem. — 30. Quando autem ex conjecturis præsumi potest, quod restitutio in integrum malitiose petatur solum ad suspendendam sententię executionem, tunc non suspenditur, sed fit ipsius sententię exsecutio. — 31. Regularis, qui legitime fuit impeditus ad reclamandum contra nullitatem suę professionis intra quinquennium, allegatis causis dicti sui justı impedimenti potest restitui in integrum ad reclamandum etiam post dictum quinquennium. — 32. Hęc tamen restitutio in integrum non conceditur, nisi a Summo Pontifice aut a sacra congregatione Concilii, vel Episcoporum et Regularium. — 33. Hinc restitutio in integrum adversus lapsum quinquennii conceditur moniali reclamanti adversus suam professionem, quando constat de vi metuque, quibus mediantibus emissa fuit. — 34. Item restitutio in integrum adversus lapsum quinquennii datur moniali, quę ex legitima causa reclamare non potuit intra dictum quinquennium. — 35. Item restitutioni in integrum locus est, quando monialis professionem per vim et metum emisit non obstante longo lapsu temporis. — 36. Item restitutio in integrum concedenda est moniali post quinquennium reclamanti, quando, illo durante reclamare non potuit. — 37. Item restitutio in integrum concedenda est religioso impedito reclamare intra quinquennium, non attentā renovatione votorum vi proprię regulę quolibet anno facta. — 38. Item restitutio in integrum danda est religioso, qui professionem emisit non completo anno xvi suę ætatis. — 39. Item restitutio in integrum danda est religioso proficenti cum aliquo defectu habituali in religione, cujus constitutiones mandant, ut illi religiosi, qui tacent aliquem essentialem defectum ante emissionem professionis, illo detecto, statim possint ab eorum superioribus dimitti. — 40. Restitutioni in integrum locus non est, quando non probatur prætensus metus et vis sibi illata ad professionem emittendam. — 41. Restitutio obtenta a S. C. C. Cæremoniales remanent actus faciendi in curiis episcopalibus. — 42. Alia ad rem ad n. 51.

(3. Ut restitutio in integrum concedatur, varia requiruntur: primo enim requiritur, quod actus ille, vel contractus, seu quasi contractus, ex quo gravis læsio sequitur, de jure fuerit validus; si enim nullus fuerit, aut invalidus ipso jure, non est locus beneficio restitutionis in integrum, quia tunc læsus communi auxilio ac mero jure munitus est, ideoque non debet ei tribui extraordinarium auxilium seu remedium restitutionis in integrum, quod non nisi in subsidium seu defectum remedii ordinarii conceditur. *Communis*, text. expresso in l. *In causę cognitione* 16, ff. *De minoribus*, ibi: « In causę cognitione etiam hoc versabitur, num forte alia actio possit competere circa in integrum restitutionem? Nam si communi auxilio et mero jure munitus sit, non debet ei tribui extraordinarium auxilium. » Et, *ibid.*, § 3, subjungitur: « Et generaliter probandum est, ubi contractus non valet,